

תומכי תמימים מגדל העמק

אוצר החכמה

לכאורה צ"ל מדוע אכן הקטן שהגדיל בין פי"ר לפ"ש אינו חייב בפסח ראשון כמו בדוגמא של מגילה בתור הכשר לחיובו שחייב בקריאת המגילה ביום י"ד והרי הרמב"ם כנ"ל אומר שחיסרון של פסח ראשון לא מתמלא ע"י פסח שני - וכנ"ל הרבי אמר שיש לקטן את הענין של פסח ראשון כשנהיה בר חיוב?

ולכן חייבים לומר שיש חילוק לגבי הקטן בין פסח ראשון לבין חיובו בקריאת המגילה ולכאורה כך אומר הרבי בהערה 56, שפסח ראשון יכול לעשות פסח שני, משא"כ מגילה שלא יוכל להשלים. ולכאורה זה גופא קשה מדוע אכן שונה פסח ראשון הרי כנ"ל הוא שייך בחיוב פסח ראשון ופסח שני לא משלים את פסח ראשון כדברי הרמב"ם?

ויש לבאר ע"פ דיוק כדברי הרבי בהבדל שבין פסח (ראשון ושני) לבין מגילה.

בדין מגילה כותב הרבי כשחל כנ"ל ט"ו בשבת אז "אין דער קביעות אויף אים חל א חיוב גמור". משא"כ בפסח כותב הרבי שהקשר של הקטן לפסח ראשון הוא לא חיוב אלא רק שייכות ^{אח"ח 1234567} ובלשון הרבי: "פאראן דער ענין" או "שייך צו אים".

ועפ"ז י"ל שבמגילה כיון שא"א לחזור ולקרוא שוב, לכן אמר הרבי שזהו חיוב גמור, משא"כ בפסח כיון שהקטן יכול לעשות פסח שני לכן אין כאן חיוב לפסח ראשון.

ולדברי הרמב"ם י"ל שכל הקשר שלו עם פסח (ראשון) מסתכם בשייכות מסוימת שיש לו לענין פסח אבל חיוב אין לו. ולכן מובן מדוע בפסח יכולים להוציאו בפסח ראשון אבל אין חובה. ודו"ק.

הלכה ומנהג

א"ח 1234567
אוצר החכמה

אופן קיפול תש"י

הת' מנחם מנדל שי' זילברשטרום
תלמיד בישיבה

א.

בהערות התמימים ואנ"ש שי"ל ליו"ד שבט - חמישים שנה ע"י תות"ל קרית גת השיג הת' מ.מ.פ. עמ"ש במקדש מלך ח"ד עמ' תצח בשם המזכיר הריב"ק שליט"א בהנהגת הרבי בקיפול התפילין וז"ל: "רובא דרובא לא קיפל התפילין, בד"כ היה מניחם בלי לקפל בשקית ופעמים שכן קיפל, אז, כמדוני שהרצועות של תש"י היה על צד א' (ולא על הקשר) ותש"ר על ב' הצדדים. והשיג הת' הנ"ל מרשימות אביו ששמע (מהרמ"ג שי') שא' שאל את הרבי איך אפשר לכרוך הרצועות דתש"י על ב' הצדדים והרי ע"ז כורכים על הקשר וענה הרבי: "כך צריך לעשות". ובהמשך לזה הביא הת' לוי"צ גראנער ב' סיפורים ששמע מסבו המזכיר הריל"ג שליט"א שאופן קיפול התפילין של הרבי היא על ב' הצדדים.

ויש להוסיף ג"כ מיחידות הרה"ת ישראל יוסף זלמנוב מאור לט"ו סיון תשי"ב (הודפס בהיכל מנחם ח"א עמ' רט) ושם: י"ז: "ברצוני לשאול איך לכרוך את רצועות התפילין, על צד א' (של הבית) או על ב' הצדדים". והשיב כ"ק אד"ש: "על שני הצדדים - על שם כנפי יונה, וכן הי' נוהג כ"ק מו"ח אדמו"ר בזמן שהי' כורך התפילין בעצמו. ובהמשך

שם: יי"ז: האם מותר לכרוך הרצועות על הקשרים והשיב כ"ק אדמו"ר: "בשל ראש אסור אלא מניחים את הקשר באמצע ובש"י אין מדקדקים" וראה שם עוד בעניני תפילין.

המורם מכל הנ"ל: א. הרבי מקפל לעצמו וכן מורה לאחרים לקפל על ב' הצדדים ע"ש כנפי יונה. ב. הקיפול על ב' הצדדים הוא הן בתש"ר והן בתש"י ולא כאותם המקפלים על צד אחד בתש"ר (וכמובן לא על הקשר) ובתש"י על צד א', ע"מ שיהי' כנפי יונה אלא בכל בית הקיפול הוא מבי' הצדדים ע"ש כנפי יונה.

ב.

הת' הנ"ל בהערתו שם מביא בדרך-אגב סיפור מהמשפיע ר"ז אלפרוביץ שהיו לו תפילין כתב אדה"ז (ע"י הסופר הר' זירקין) ובחודש תשרי תשנ"ד התעורר דיון בין רבנים וסופרים בכשרותו של הכתב ושאל את הרבי האם ימשיך להניחם, וקיבל מענה ע"י המזכיר ריל"ג שליט"א שיכול להמשיך להניחם. ומסיים שם הת' הנ"ל "ובוודאי שהיודע דברים בכהנ"ל לא ימנע הטוב לפרסם עד"ז".

והנה כבר ידועה ונפוצה הדיונים ע"ד כתב המיוחס לאדה"ז האם אכן יש כתב מצוי המיוחס לאדה"ז או שמיוחס לסופרים שטוענים שזהו כתב אדה"ז. ובקשותיו של הרבי לברר אודות כתב זה האם יש מסורת איש מפי איש שזהו כתב אדה"ז. ודנו בזה רבים וטובים בקובצי יגדי"ת בשנות תשל"ז ואילך ולאחרונה ג"כ בקובץ הערות וביאורים תשנ"ט ויק"פ-החודש ואילך, ע"ש.

ולהעיר מאגרות קודש ח"ט עמ' לא ושם: "ובפרט בין חסידים לרבותיהם, שמשתדלים... והליכותיהם בכלל, להדמות לרבים". (ובלקו"ש חכ"א עמ' 86) ובלקו"ש חכ"ט עמ' 218 ושם: "חסידים זייענדיק מקושר צו רבותינו נשיאנו .. און גייען בדרכיהם - איז מנהג רבותיהם בידהם... ונוסף בעניננו: דער ניט פירן זיך בפועל כהנהגת רבותיהם בכל שאפשר - מאכט בא זיי א צער.."

הערות התמימים ואנ"ש - "מגדל דוד"

וכבר העיד הר' יהושע מנטלין ז"ל המגיה של הרבי שהתפילין של הרבי הם כתב האריז"ל. וד"ל, ולא באתי אלא להעיר.

אוצר החכמה

אח"ח 1234567

פשוטו של מקרא

טענת ליצני הדור (גליון) ¹²³⁴⁵⁶⁷ח"ח

הת' ישראל שי' גרשוביץ
תלמיד בישיבה

א. בקובץ הערות התי' ואני"ש בי' (קצ"ב) דישיבת תות"ל כפ"ח הקשה התי' א.מ. דבלקו"ש ח"כ פרי חי-שרה אי' מבאר הרבי על הפסוק (בראשית י"ז י"ז) ויפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בליבו מאה שנה יולד וגוי וברש"י ד"ה ואם כתב "ואע"פ שדורות ראשונים היו מולידים בני ת"ק שנה, בימי אברהם נתמעטו השנים כבר, ובאו תשת כוח לעולם וצא ולמד שעשרה דורות שמנח ועד אברהם שמהרו תולדתם בני סי' ובני ע"י עכ"ל. ומבאר על-זה הרבי (בעמוד 80) שלזה נתכוון רש"י במ"ש (בראשית כ"ה ז') גבי אאע"ה "בן מאה כבן שבעים" הינו שלאברהם אבינו לא היתה תשת כוח ולכן יכל להוליד בגיל מאה כמו שכולם ילדו (אז) בגיל שבעים,

ועפ"י מובן שהנס היה רק בכך שאצל אאע"ה לא היה תשת כוח אבל אצל העובדה שאאע"ה הוליד זה הי' דבר טבעי ולא ענין ניסי, ועפ"י ביאור זה ישנו דיוק נפלא: דהנה מצינו שכתב רש"י (בראשית כא, ז) השרות היו אומרות לא ילדה שרה אלא אסופי הביאו מן השוק ואילו בריש פי' תולדות כתב על-מה שהתורה כופלת "אברהם הוליד את יצחק" - שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה. ולפי המבואר לעיל אתי שפיר כי הטענה ביכולת שרה להוליד היא טענה

אמיתית ולכך כתב רש"י שהיו השרות אומרות אסופי הביאו מן השוק ואילו הטענה כלפי אאע"ה לא היתה טענה שהרי אצלו לא הי' תשות כח וההולדה הי' באופן טבעי ולכך כלפי אאע"ה כתב רש"י שהיו ליצני הדור אמרים מאבימלך נתעברה שרה, המורס מהג"ל שטענת ליצני הדור איננה טענה הנכונה והיא רק ליצנות.

והקשה הג"ל מלקו"ש ח"כ פרי תולדות אי' ששם מבאר הרבי את טענת ליצני הדור שאברהם לא הוליד את יצחק, שהם טענו שליצחק אין שייכות לאברהם כי אברהם ענינו חסד ויצחק ענינו גבורה, שמזה משמע שטענת ליצני הדור היא (לכאורה) טענה טובה ואמיתית.

ב. וראיתי לענ"ד להסביר את הענין בהקדם קושיא, דהנה התורה כותבת בריש פ' תולדות ¹²³⁴⁵⁶⁷ "ואלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק" ומפרש רש"י מדוע התורה כפלה אברהם הוליד את יצחק "ד"א ע"י שכתב הכתוב יצחק בן אברהם הוזקק לומר אברהם הוליד את יצחק שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה... מה עשה הקב"ה צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו כולם אברהם הוליד את יצחק" עכ"ל רש"י. ולכאורה צלה"ב בשביל טענת ליצני הדור מצריכה התורה להוסיף עוד ד' מילים "אברהם הוליד את יצחק"?

והנה בלקו"ש ח"כ ש"פ בראשית אי' שואל הרבי על דברי רש"י בתחילת התורה "לא הי' צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם... ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים שאם יאמרו אוה"ע לישראל ליסטים אתם שכבשתם אצות שבעת גוים הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא הוא בראה והתנה לאשר ישר בעניו כו' ", עכ"ל רש"י. ומקשה הרבי בשיחה האם בשביל לשלול את טענת אומות העולם התורה צריכה לשנות את הסדר דהיינו לולי טענת אוה"ע התורה היתה פותחת בהחודש הזה לכם ובגלל שאם יאמרו אוה"ע התורה פתחה בבראשית, ומבאר הרבי עפ"י הידוע הענין שג' קליפות האומות א"א להעלותם לקדושה אלא ע"י תשובה